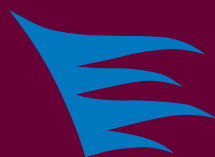

Dichtbij en daadkrachtig.

Coalitieakkoord 2026-2030

gemeente **Overbetuwe**

LEESWIJZER:

Dit coalitieprogramma is bewust compact gehouden. Bestaand beleid dat al is vastgesteld of in uitvoering is en waarover de coalitiepartners overeenstemming hebben, is daarom niet opnieuw opgenomen. Ook onderwerpen waarover wij geen gezamenlijke afspraken nodig achten, of waarbij de onzekerheden op dit moment nog te groot zijn, blijven buiten beschouwing. Wij hebben ervoor gekozen om onze belangrijkste beleidsvoornemens en thema's in een eigen, vrije structuur te presenteren. De huidige indeling van de gemeentelijke programmabegroting blijft voor de rest van deze raadsperiode ongewijzigd. Dit document is daarmee geen allesomvattende visie op het gemeentelijk beleid. Het vormt de basis onder de samenwerking tussen de coalitiepartijen: niet meer en niet minder.

VOORWOORD.

Overbetuwe is een prachtige gemeente. Elf dorpen met elk hun eigen karakter, maar met één gezamenlijke basis. Van de levendigheid en voorzieningen, tot de hechte gemeenschappen. Van het agrarische karakter, tot de rust, ruimte en betrokkenheid: overal zie je mensen die zich inzetten voor elkaar en voor hun omgeving. Dáár ligt de kracht van onze gemeenschap.

Antwoorden op grote opgaven

De komende jaren staan in het teken van belangrijke keuzes. Denk aan wonen, zorg en welzijn, bereikbaarheid, economie, veiligheid en duurzaamheid. Thema's die direct raken aan het dagelijks leven van onze inwoners. In dit akkoord geven wij richting op deze onderwerpen. We kiezen voor een aanpak die werkt: realistisch, uitvoerbaar en met oog voor de lange termijn. Daarbij willen we een overheid zijn die duidelijk is, keuzes maakt en doet wat nodig is.

Samenwerking met de samenleving

Overbetuwe maken we samen. Inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties zijn onmisbaar voor een sterke gemeente. Wij kiezen voor een overheid die dichtbij staat. Die luistert, duidelijk communiceert en inwoners vroegtijdig betreft. We geven ruimte aan initiatieven uit de samenleving en zorgen voor heldere verwachtingen. Zo bouwen we aan vertrouwen en voorkomen we teleurstellingen.

Samenwerking binnen het bestuur

Een goede samenwerking tussen gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie is de basis voor resultaat. We werken vanuit vertrouwen, openheid en respect voor ieders rol. De gemeenteraad wordt vroeg betrokken bij nieuw beleid. Het college werkt als één team en benut de kennis en ideeën uit de hele raad. De ambtelijke organisatie ondersteunt dit met vakmanschap en betrokkenheid. Samen dragen we verantwoordelijkheid voor zorgvuldige besluiten en een sterke uitvoering.

Bestuursstijl

We kiezen voor een nuchtere, lokale, open en uitnodigende bestuursstijl: dicht bij inwoners, duidelijk in verwachtingen en gericht op uitvoering. Niet beleid om het beleid, maar keuzes die merkbaar bijdragen aan sterke dorpen, leefbare kernen en vertrouwen in het gemeentebestuur.

Aan de slag

Dit akkoord is het begin. We hebben keuzes gemaakt en richting gegeven, maar de uitvoering doen we samen. Met elkaar en met de samenleving. We zijn eerlijk over wat kan en wat niet kan. Soms zullen dingen anders lopen dan gepland. Dan blijven we in gesprek, leren we en sturen we bij waar nodig. Zo werken we de komende jaren stap voor stap aan een Overbetuwe waar we trots op kunnen zijn. Een gemeente met sterke dorpen, waar mensen naar elkaar omzien en samen vooruitgaan.

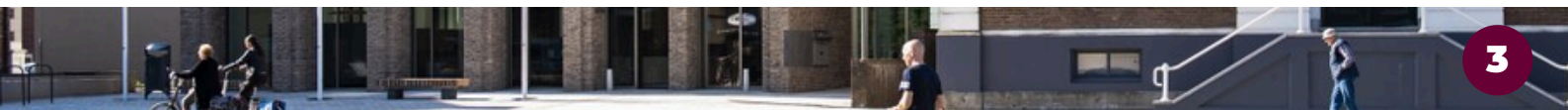

1. WONEN

Wonen raakt iedereen. Een thuis is de plek waar je je veilig voelt, waar je je leven opbouwt en waar je deel uitmaakt van een gemeenschap. Juist daarom is woningbouw één van de grootste opgaven van deze tijd. Ook in Overbetuwe merken we dat de vraag groter is dan het aanbod. Te veel mensen zoeken te lang naar een passende woning.

In Overbetuwe willen we dat iedereen mee kan doen, ook op het gebied van wonen. Dat vraagt om keuzes. Starters hebben andere woonwensen dan gezinnen of senioren. En ook binnen die groepen verschillen de behoeften. Daarom bouwen we niet alleen meer, maar vooral ook slimmer en gevarieerder. Zo zorgen we voor een woningaanbod dat past bij onze inwoners en bij de kracht van onze dorpen.

- We zetten in op een versnelling van de woningbouw. Daarbij bouwen we in alle kernen, met oog voor de verschillen tussen dorpen. Groei moet bijdragen aan de leefbaarheid en het voorzieningenniveau, zonder het dorpse karakter uit het oog te verliezen.
- Om deze opgave goed te organiseren, werken we met een samenhangend programma wonen. Hierin brengen we beleid, uitvoering en samenwerking bij elkaar. We maken duidelijke keuzes en houden grip op de voortgang, zodat plannen ook daadwerkelijk worden gerealiseerd.
- We nemen als gemeente nadrukkelijker de regie. We sturen actiever op waar, voor wie en in welk tempo wordt gebouwd. Dat betekent dat we duidelijke kaders stellen aan ontwikkelaars op het gebied van betaalbaarheid en doelgroepen, en waar nodig strategisch grondbeleid inzetten om ontwikkelingen mogelijk te maken. Woningbouw krijgt prioriteit in de organisatie, zodat plannen niet blijven liggen maar worden uitgevoerd.
- We gaan ons maximaal inzetten om woningen beschikbaar te maken voor inwoners van onze gemeente of mensen gebonden aan onze gemeente door werk, historie of familie.
- We versnellen processen waar dat kan en nodig is. We brengen partijen eerder bij elkaar en richten de samenwerking zo in dat plannen sneller tot uitvoering komen. Procedures worden waar mogelijk gestroomlijnd en we geven prioriteit aan projecten die snel realiseerbaar zijn. De focus ligt op uitvoering: plannen moeten van papier af en leiden tot concrete woningen.
- We bouwen gericht naar behoefte per kern. Niet overal hetzelfde, maar passend bij de inwoners en de schaal van het dorp. We zorgen voor een evenwichtige verdeling in het woningaanbod, met voldoende sociale huur, middenhuur en betaalbare koopwoningen. Bij nieuwbouw hanteren we een stevig aandeel sociale woningbouw en zetten we tegelijk in op doorstroming, zodat de bestaande voorraad beter wordt benut.
- Binnen het woonbeleid hebben we expliciet aandacht voor inwoners die extra moeilijk een woning vinden. Bij nieuwbouw richten we ons nadrukkelijk op de verschillende doelgroepen. We bouwen voor starters, gezinnen en senioren. Voor ouderen stimuleren we woonvormen die het mogelijk maken langer zelfstandig te blijven wonen. Daarmee versterken we ook de doorstroming op de woningmarkt en houden we dorpen in balans.

- We geven ruimte aan nieuwe woonvormen die beter aansluiten op de veranderende vraag. Denk aan flexwoningen, kleinschalige woonconcepten, woonhofjes, woningdelen en mantelzorgwoningen. Ook ondersteunen we collectieve initiatieven en wooncoöperaties. Waar nodig benutten we tijdelijke en flexibele oplossingen om sneller woningen toe te voegen.
- Naast nieuwbouw zetten we nadrukkelijk in op het beter benutten van de bestaande woningvoorraad. Door woningsplitsen, woningdelen en het optoppen van woningen voegen we relatief snel extra woonruimte toe en sluiten we beter aan op de woonbehoefte van inwoners, rekening houdend met het effect op leefbaarheid in wijken en dorpen.
- Woningbouw kan niet los worden gezien van de omgeving. Nieuwe ontwikkelingen gaan hand in hand met investeringen in bereikbaarheid, voorzieningen en energie-infrastructuur. Zo zorgen we ervoor dat groei in balans blijft en bijdraagt aan de kwaliteit van leven in onze dorpen.
- Daarnaast verbinden we wonen nadrukkelijk met zorg en gemeenschap. We stimuleren woonvormen waarin ontmoeting en ondersteuning samenkomen en zorgen dat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Door samenwerking tussen gemeente, corporaties, zorgpartijen en lokale initiatieven te versterken, bouwen we niet alleen woningen, maar ook aan sterke en leefbare gemeenschappen.
- We houden daarbij oog voor de gemeenschap. We betrekken inwoners bij plannen in hun eigen leefomgeving en zoeken naar oplossingen die passen bij de identiteit en schaal van onze dorpen.

2. ECONOMIE

Een sterke lokale economie is de basis voor levendige dorpen, werkgelegenheid en toekomstperspectief. Ondernemers dragen bij aan onze gemeente en verdienen een overheid die meedenkt, ruimte biedt en duidelijk is. We zetten in op een gezond ondernemersklimaat waarin groei, duurzaamheid en leefbaarheid in balans zijn.

- We bieden ruimte aan ondernemers om te groeien en te vernieuwen, met voldoende ontwikkelmogelijkheden op bestaande en nieuwe bedrijventerreinen, goede bereikbaarheid en een sterke verbinding met onderwijs en arbeidsmarkt, zodat bedrijven zich kunnen ontwikkelen en inwoners aan het werk blijven, waarbij we sturen op kwaliteit en inpassing en geen nieuwe grootschalige logistieke ontwikkelingen toestaan die niet passen bij het karakter en de schaal van onze gemeente.
- We zetten in op een toekomstbestendige economie, waarin we ondernemers stimuleren om te verduurzamen, te innoveren en nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen, met oog voor de balans tussen economie, leefomgeving en landschap.
- We zorgen voor een gemeente die ondernemers ondersteunt, met duidelijke en snelle vergunningprocedures, het waar mogelijk schrappen van regels, en één herkenbaar aanspreekpunt binnen de organisatie.
- We versterken de lokale economie door samenwerking te stimuleren tussen ondernemers, verenigingen en de gemeente, door lokaal inkopen waar mogelijk te bevorderen en door ondernemersverenigingen en centrummanagement actief te ondersteunen.
- We nemen deel aan regionale economische samenwerkingen die aantoonbaar bijdragen aan innovatie, arbeidsmarkt, ondernemersklimaat en vestigingskracht van Overbetuwe.
- We benutten de kracht van de lokale ondernemers ook bij maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld waar het gaat om werk, taal en participatie.
- We hebben oog voor de rol van arbeidsmigranten in onze lokale economie, maar ook voor de impact op leefbaarheid en voorzieningen in onze dorpen. We zetten in op goede, fatsoenlijke huisvesting, spreiding en duidelijke afspraken met werkgevers en uitzendbureaus, zodat werk, wonen en omgeving in balans blijven.

3. MOBILITEIT

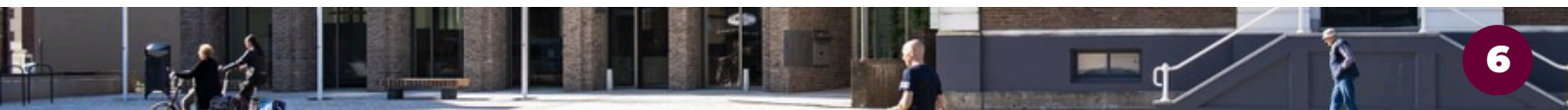
We willen dat iedereen zich veilig, vlot en prettig kan verplaatsen in Overbetuwe. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid zijn essentieel voor leefbare dorpen en voor de ontwikkeling van onze gemeente. Het recent vastgestelde mobiliteitsplan is daarbij ons uitgangspunt. We zetten de ingezette koers voort en zorgen voor continuïteit in beleid. De groei van onze gemeente vraagt om nieuwe woningen. Die ontwikkeling moet door kunnen gaan. Mobiliteit is daarbij een belangrijk aandachtspunt en wordt vanaf het begin volwaardig meegenomen in nieuwe ontwikkelingen, zonder woningbouw onnodig te vertragen. Bij nieuwe plannen zorgen we dat bereikbaarheid en verkeersveiligheid vanaf het begin worden meegenomen, in lijn met het mobiliteitsplan en het verlichtingsplan.

Verkeer

- We werken aan veilige en goed bereikbare dorpen. Verkeersveiligheid staat voorop, met aandacht voor alle weggebruikers. Tegelijk zorgen we voor een goede doorstroming, zodat inwoners en ondernemers zich efficiënt kunnen verplaatsen.
- De uitvoering van het mobiliteitsplan vraagt om investeringen. Voor de komende jaren is in de basis voldoende budget beschikbaar, mede dankzij bijdragen van provincie en andere overheden. We blijven actief inzetten op het benutten van subsidiemogelijkheden. Daarmee accepteren we ook een beperkt financieel risico.
- De betaalbaarheid vraagt blijvend aandacht. Er ligt een bezuinigingsopgave en er wordt niet automatisch geïndexeerd. De beheerplannen voor wegen en verkeer worden daarom in lijn gebracht met het mobiliteitsplan en het verlichtingsplan. Zo zorgen we dat ambities en uitvoering bij elkaar passen en dat keuzes realistisch en uitvoerbaar blijven.
- Wij kiezen voor een mobiliteitssysteem waarin alle vervoersvormen volwaardig meetellen. Lopen, fietsen, openbaar vervoer, deelmobiliteit en de auto dragen ieder bij aan bereikbaarheid. De gemeente stuurt op een evenwichtig systeem, niet op het uitsluiten van vervoersmiddelen.

Openbaar Vervoer

- Goed openbaar vervoer is belangrijk voor de bereikbaarheid van onze kernen, vooral voor inwoners die niet beschikken over een auto. We blijven ons inzetten voor sterke verbindingen tussen dorpen en met de regio.
- De gemeente is hierbij afhankelijk van andere overheden en vervoerders. Daarom zoeken we actief de samenwerking met provincie en partners om het aanbod op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren. We zetten in op betrouwbare, toegankelijke en betaalbare verbindingen.
- Bij nieuwe woningbouw en gebiedsontwikkelingen nemen we het openbaar vervoer vanaf het begin mee, zodat nieuwe wijken goed aangesloten zijn op bestaande netwerken.

Fiets

- De fiets is een belangrijk en duurzaam vervoermiddel in onze gemeente. We stimuleren het gebruik van de fiets voor korte en middellange afstanden, onder andere door te investeren in veilige en aantrekkelijke fietsroutes.
- We verbeteren waar nodig de bestaande fietsinfrastructuur en zorgen voor goede verbindingen tussen de kernen, scholen en voorzieningen. Daarbij hebben we ook oog voor nieuwe vormen van gebruik, zoals elektrische fietsen.
- Verkeersveiligheid voor fietsers krijgt nadrukkelijk aandacht, zowel bij bestaande situaties als bij nieuwe plannen. In de beheerplannen maken we keuzes die bijdragen aan veilige, goed onderhouden en toekomstbestendige fietspaden.

Uitvoering en beheer

- De uitvoering van het mobiliteitsplan vraagt om samenhang tussen beleid en beheer. De ambtelijke organisatie is gestart met het opstellen van beheerplannen voor wegen, verkeer en openbare verlichting. Deze worden in lijn gebracht met het mobiliteitsplan.
- Een specifiek aandachtspunt is het beheer van de openbare ruimte. De ambities op het gebied van vergroening vragen om andere keuzes in inrichting en onderhoud. Dit heeft financiële gevolgen die nog niet volledig in beeld zijn. In de beheerplannen maken we hierin bewuste keuzes, waarbij kwaliteit en beheersbaarheid voorop staan.
- In deze bestuursperiode zetten we stappen naar een realistische uitvoering, met duidelijke prioriteiten en inzicht in kosten en risico's. Zo bouwen we aan een gemeente die bereikbaar blijft en tegelijk ruimte biedt voor groei.

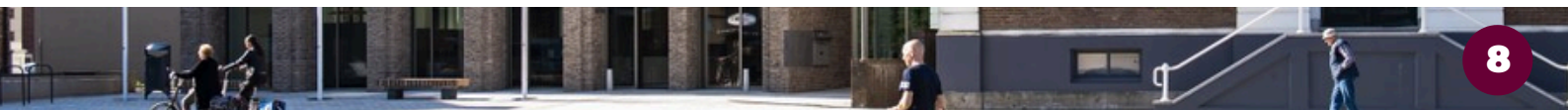

4. LEEFOMGEVING EN DUURZAAMHEID

Duurzaamheid

We willen onze gemeente toekomstbestendig maken. De energietransitie is daarvoor nodig, maar raakt direct aan onze leefomgeving, ons landschap en de portemonnee van inwoners en ondernemers. Dat vraagt om zorgvuldige keuzes. We bouwen voort op het huidige beleid en gemaakte afspraken, maar stellen ook duidelijke kaders voor de toekomst. We kiezen voor een aanpak die realistisch is, draagvlak heeft en past bij Overbetuwe: eerst besparen, dan slim benutten wat er al is, en alleen uitbreiden waar het verantwoord is.

- We bouwen voort op het bestaande duurzaamheidsbeleid en voeren gemaakte afspraken uit. We zijn een betrouwbare overheid en zorgen voor continuïteit richting inwoners, ondernemers en partners. Daarbij hanteren we een duidelijke volgorde: eerst energiebesparing, daarna maximaal inzetten op zon op daken en bestaande bebouwing, en pas daarna nieuwe vormen van opwek.
- We brengen in kaart wat regionale en landelijke ontwikkelingen in energieopwekking, opslag en verdeling betekenen voor onze gemeente, inclusief nieuwe vormen van duurzame energie zoals geothermie en kleinschalige kernreactoren (SMR's).
- Windenergie kan een bijdrage leveren aan de energietransitie, maar is geen doel op zich. Bij eventuele initiatieven staan leefbaarheid, veiligheid en een zorgvuldige ruimtelijke afweging voorop. Woningbouw en bedrijvigheid mogen niet in de knel komen en de provinciale normen zijn daarbij de ondergrens. Binnen deze kaders maakt de gemeenteraad een zelfstandige afweging over mogelijke locaties.
- Overbetuwe levert al een forse bijdrage aan de energietransitie. Extra opgaven vragen daarom steeds een nieuwe, expliciete afweging. We zorgen voor een eerlijke verdeling van de regionale opgave en voorkomen dat een onevenredig deel bij onze gemeente terecht komt.
- Nieuwe grootschalige opwek wordt altijd gezien in samenhang met netcapaciteit en het functioneren van het energiesysteem. We zetten actief in op het verminderen van netcongestie en stimuleren slimme koppelingen tussen opwek en gebruik. Tegelijk nemen we regie over de ruimtelijke impact, zoals energieopslag, uitbreiding van het elektriciteitsnet en laadvoorzieningen.
- We werken aan een warmteprogramma voor alle kernen en geven daarmee duidelijkheid over de toekomstige warmtevoorziening. Daarbij houden we oog voor betaalbaarheid en energiearmoede, zodat de energietransitie haalbaar blijft voor iedereen.
- We versterken de rol van agrariërs en bouwen duurzaam en toekomstgericht. We stimuleren duurzame bedrijfsvoering, energieopwek op eigen terrein voor eigen gebruik, en energiezuinige nieuwbouw. Tegelijk houden we ruimte voor nieuwe technieken en blijven we samenwerken met inwoners, ondernemers en partners.

Buitengebied

Ons buitengebied is van grote waarde. Het bepaalt het karakter van Overbetuwe. De open ruimte, het agrarische landschap en de groene zones maken onze gemeente herkenbaar en leefbaar. We willen dat Overbetuwe ook richting 2040 Overbetuwe blijft. Dat betekent dat we voorkomen dat ons grondgebied dichtgroeit tussen Arnhem en Nijmegen. We maken daarom bewuste keuzes in het ruimtegebruik.

- We ronden de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan in 2026 af. We bouwen hierin verder op het door de raad unaniem vastgestelde Koersdocument.
- We zijn terughoudend met grootschalige ontwikkelingen die niet passen bij het karakter van het buitengebied, zoals grootschalige logistiek. Tegelijkertijd erkennen we dat er ruimte nodig is voor ontwikkeling. We wijzen daarom gericht gebieden aan waar ontwikkeling wél mogelijk is, en beschermen expliciet de gebieden die we open en groen willen houden. Groene buffers, zoals tussen Elst en Oosterhout, blijven behouden en worden waar mogelijk versterkt.
- We zetten in op een vitaal buitengebied met toekomstperspectief voor de agrarische sector. Dat vraagt om ruimte voor nieuwe vormen van ondernemerschap en maatwerk. Regelingen waarbij oude bebouwing wordt gesloopt in ruil voor nieuwbouw kunnen daarbij helpen, bijvoorbeeld in buurtschappen of bij functieverandering, maar zijn geen standaardoplossing voor woningbouw. Woningbouw vindt primair plaats op daarvoor aangewezen locaties.
- We hebben nadrukkelijk oog voor de kwaliteit van het landschap. Landschapselementen en het agrarisch karakter worden beschermd en versterkt. We voorkomen verrommeling en sturen op een verzorgde en samenhangende inrichting van het buitengebied.
- Bij functieverandering en nieuwe initiatieven in het buitengebied bewaken we nadrukkelijk de samenhang met landschap, leefbaarheid, verkeersdruk en bestaande kwalitatieve en planologische verplichtingen.
- Dat vraagt ook om een stevige inzet op handhaving. We versterken de capaciteit op toezicht en handhaving, inclusief juridische ondersteuning. Signalen van inwoners worden serieus opgepakt en overtredingen worden aangepakt. Daarmee vergroten we niet alleen de ruimtelijke kwaliteit, maar ook het gevoel van veiligheid en het tegengaan van ondermijning.
- We zorgen ervoor dat de bescherming van het buitengebied goed wordt geborgd in beleid en instrumenten. Dat betekent dat we helder vastleggen wat we willen behouden en welke middelen we daarvoor inzetten.

5. DE SAMENLEVING

Sociaal Domein

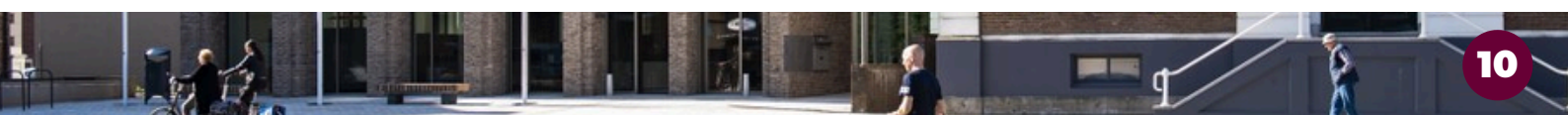
In Overbetuwe moet er plek zijn voor iedereen. We willen een sociaal domein dat toegankelijk, betaalbaar en toekomstbestendig is, en dat dichtbij inwoners staat. Ondersteuning is er vooral voor inwoners die dat zelf niet kunnen organiseren of bekostigen. Kwaliteit staat voorop, maar vraagt ook om duidelijke keuzes, scherpe prioriteiten en stevige regie.

We bouwen aan een sociaal domein waarin maatwerk, preventie en doelmatigheid samenkomen. Niet alles hoeft via een loket of voorziening te lopen. Daarom zetten we in op een zorgzame gemeenschap: een samenleving waarin inwoners, families, vrijwilligers, verenigingen, scholen, ondernemers, welzijn en zorg elkaar versterken. Door de sociale basis in onze dorpen en wijken te versterken, signaleren we problemen eerder, organiseren we ondersteuning dichterbij en houden we formele zorg beschikbaar voor wie die echt nodig heeft.

Werk, inkomen, zorg en participatie hangen nauw samen. De Participatiewet is daarom een volwaardig onderdeel van het sociaal domein. We kiezen voor een mensgerichte benadering waarin bestaanszekerheid, meedoen en passende ondersteuning centraal staan. Participatie is daarbij breder dan werk alleen.

Het sociaal domein moet betaalbaar blijven. We investeren in wat werkt en stoppen met wat niet werkt. We sturen op maatschappelijke effecten en maken duidelijke keuzes. Nieuwe ambities zijn alleen mogelijk als bestaande inzet wordt heroverwogen. Zo houden we ondersteuning beschikbaar voor wie die nodig heeft, nu en in de toekomst.

- We bouwen aan een zorgzame gemeenschap waarin inwoners, vrijwilligers, verenigingen, huiskamers, welzijn en zorg elkaar versterken.
- We investeren in een sterke sociale basis in elke kern, met ontmoetingsplekken, informele steun, welzijnswerk en lokale netwerken.
- We zetten in op vroegsignalering en preventie, zodat problemen eerder worden gezien en zwaardere zorg zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- We organiseren ondersteuning dichtbij en herkenbaar, met korte lijnen, duidelijke aanspreekpunten en minder doorverwijzingen.
- We werken wijk- en kerngericht, omdat opgaven verschillen per dorp, wijk en doelgroep.
- We versterken eerst wat in het gewone leven kan worden opgelost – thuis, op school en in verenigingen – en zetten specialistische hulp gericht in waar dat nodig is.
- We zorgen voor tijdige en beheersbare jeugdhulp, met sterke lokale teams, goede samenwerking met onderwijs en huisartsen en duidelijke regie op verwijzingen en inkoop.
- We voeren de Participatiewet mensgericht en in balans uit, met oog voor bestaanszekerheid, brede participatie en perspectief.
- We werken voor specialistische zorg regionaal waar dat kan, maar houden lokale regie op toegang, prioriteiten en aansluiting op onze kernen.

- We geven professionals ruimte om te doen wat nodig is, maar sturen tegelijkertijd op kwaliteit, resultaten, kosten en rechtmatigheid.
- We versterken toezicht en handhaving, met extra aandacht voor misbruik en fraude door zorgaanbieders.
- We maken duidelijke politieke keuzes: niet alles kan tegelijk. Extra middelen zetten we alleen in als die aantoonbaar bijdragen aan betere resultaten voor inwoners.

Recreatie en Toerisme

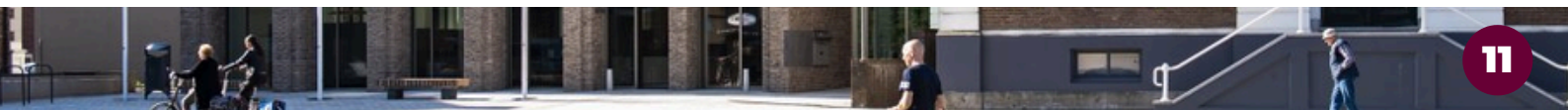
- We zetten in op recreatie die past bij het karakter van onze dorpen en het buitengebied en voorkomen grootschalige ontwikkelingen die de rust en kwaliteit aantasten.
- We verbeteren en versterken wandel-, fiets- en recreatieve routes en zorgen voor goede verbindingen tussen dorpen, natuur, erfgoed en voorzieningen.
- We benutten ons landschap en erfgoed beter door deze zichtbaar en beleefbaar te maken, bijvoorbeeld via routes, informatiepunten en kleinschalige voorzieningen.
- We ondersteunen initiatieven van inwoners, verenigingen en ondernemers en zorgen voor een duidelijke en toegankelijke rol van de gemeente, met goede samenwerking in de regio.
- We maken keuzes die passen binnen de beschikbare middelen en bewaken de balans tussen recreatie, leefbaarheid en andere functies zoals wonen, landbouw en natuur.

Cultuur en Erfgoed

- We beschermen en behouden ons cultureel erfgoed, zoals monumenten, molens en historische locaties, en zorgen dat deze beleefbaar blijven voor inwoners en bezoekers.
- We ondersteunen verenigingen en culturele initiatieven die zorgen voor ontmoeting, creativiteit en samenhang in onze dorpen.
- We blijven ruimte bieden aan evenementen en tradities, zoals dorpsfeesten en herdenkingen, en zorgen voor duidelijke en toegankelijke ondersteuning vanuit de gemeente.
- We stimuleren cultuureducatie en zorgen dat culturele activiteiten toegankelijk zijn voor alle inwoners.
- We maken daarbij duidelijke keuzes die passen binnen de beschikbare middelen en zoeken waar mogelijk de verbinding met recreatie en regionale samenwerking.

Sport en Verenigingen

- We waarderen de kracht van verenigingen als dragers van leefbaarheid en sociale samenhang in onze dorpen.
- We blijven sportverenigingen ondersteunen en waarderen de inzet van vrijwilligers. We zorgen voor passende ondersteuning en houden sport betaalbaar en bereikbaar voor iedereen.
- We investeren in sportaccommodaties die passen bij de behoefte in de dorpen en zorgen voor goed onderhoud en slimme benutting van bestaande voorzieningen.
- We stimuleren deelname aan sport en bewegen, met extra aandacht voor jeugd, ouderen en inwoners voor wie meedoen minder vanzelfsprekend is.
- We versterken de samenwerking tussen sport, onderwijs, zorg en welzijn, zodat sport bijdraagt aan gezondheid, ontmoeting en preventie.

6. VEILIGHEID EN WEERBAARHEID

Veiligheid is de basis voor vertrouwen in onze samenleving. Inwoners moeten zich veilig voelen in hun buurt, ondernemers in hun omgeving en de gemeente moet betrouwbaar zijn, ook digitaal. Tegelijk verandert de veiligheid. Het gaat niet alleen meer over criminaliteit en overlast, maar ook over weerbaarheid bij verstoringen zoals digitale aanvallen, stroomuitval of maatschappelijke spanningen. We kiezen daarom voor een aanpak die werkt: voorkomen waar het kan, ingrijpen waar het moet en verantwoordelijkheid nemen waar dat nodig is.

- We investeren in preventie en zetten sterker in op de voorkant. Door problemen eerder te signaleren en aan te pakken, voorkomen we escalatie. Daarbij zorgen we dat maatregelen altijd een duidelijk handelingsperspectief bieden en verbinden we veiligheid, zorg en leefomgeving beter met elkaar.
- We stimuleren een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien en elkaar aanspreken. Veiligheid is niet alleen een taak van de overheid, maar begint in de samenleving zelf.
- We voeren het bestaande handhavingsbeleid uit en versterken waar nodig de capaciteit op toezicht en handhaving. We maken hierin bewuste keuzes, met oog voor de beschikbare middelen. De gemeente werkt nauw samen met politie en partners, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.
- We nemen de draagkracht van dorpen als uitgangspunt. Bij nieuwe ontwikkelingen wegen we nadrukkelijk de impact op leefbaarheid en voorkomen we het stapelen van kwetsbare functies en doelgroepen op één plek. Signalen van overlast worden serieus opgepakt.
- We zetten in op een gerichte aanpak van overlast en criminaliteit. High impact crimes zoals inbraak en geweld blijven prioriteit. Ook ondermijnende criminaliteit pakken we samen met partners actief aan.
- We versterken de aanpak rond personen met onbegrepen gedrag. We verbeteren de samenwerking tussen zorg en veiligheid, maar zijn ook realistisch: het huidige instrumentarium is niet altijd toereikend. We zetten in op wat wél kan en blijven zoeken naar verbetering.
- We vergroten de weerbaarheid van onze samenleving. Inwoners en ondernemers worden beter voorbereid op mogelijke verstoringen, zoals langdurige stroomuitval of andere crises. We zetten in op bewustwording en zelfredzaamheid.
- We zorgen dat de gemeentelijke organisatie weerbaar is en blijft functioneren in crisissituaties. De continuïteit van dienstverlening staat daarbij voorop.
- We blijven inzetten om het versterken van de digitale veiligheid van de gemeente. We investeren in bewustwording en training van medewerkers, beschermen gegevens beter en brengen risico's en kwetsbaarheden in beeld. Daarbij zorgen we dat onze systemen bestand zijn tegen digitale dreigingen.

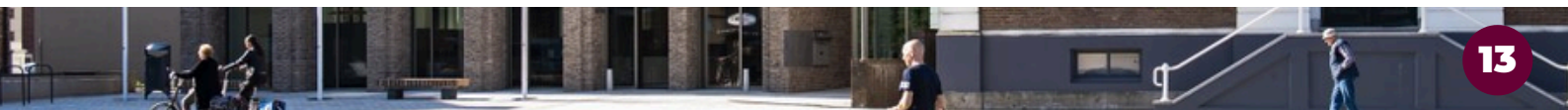

7. ASIEL, OPVANG EN NIEUWKOMERS

De opgave rond asiel, opvang en nieuwkomers raakt onze gemeente direct. We zien een toenemende druk op de asielketen, een tekort aan woningen en zorgen bij inwoners over de impact op hun leefomgeving. Tegelijkertijd willen we als gemeente verantwoordelijkheid nemen voor mensen die bescherming nodig hebben. Dat vraagt om een aanpak die eerlijk, uitvoerbaar en in balans is.

We kiezen daarom voor een koers die recht doet aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid én aan de draagkracht van onze dorpen. We erkennen dat de druk op de asielketen voor een belangrijk deel wordt veroorzaakt door het gebrek aan doorstroom van statushouders. Daarom zetten we gericht in op het versnellen van huisvesting, zodat opvangplekken beschikbaar blijven voor nieuwe instroom.

- We voeren de taakstelling uit die voortvloeit uit de Spreidingswet. We nemen onze wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid serieus, maar de uitvoering van de gemeentelijke opgave vindt niet automatisch plaats via één grootschalige opvanglocatie. Overbetuwe kiest voor een oplossing die past bij de schaal van de gemeente, de draagkracht van dorpen en de structurele verbetering van de asielketen.
- De coalitie kiest primair voor versnelling van de doorstroom van statushouders en de ontwikkeling van gemengde woonconcepten als voorkeursrichting voor invulling van de opgave. Daarmee dragen we bij aan een beter functionerende asielketen én creëren we extra woonkansen voor eigen inwoners.
- Dit moet leiden tot een realistisch en uitvoerbaar plan voor het einde van 2026.
- We zetten in op een structurele verbetering van de asielketen door het versnellen van de doorstroom van statushouders naar passende woonvormen. Dit doen we door het ontwikkelen van gemengde woonconcepten, waarin statushouders samen wonen met bijvoorbeeld starters en senioren.
- We koppelen integratie vanaf dag één aan huisvesting. Taal, werk, onderwijs en begeleiding worden direct georganiseerd, zodat nieuwkomers sneller kunnen meedoen in de samenleving en minder lang afhankelijk blijven van ondersteuning.
- Deze aanpak draagt niet alleen bij aan een beter functionerende opvangketen, maar creëert ook extra woonkansen voor eigen inwoners. Deze aanpak leidt tot aanvullende woonruimte bovenop de bestaande plannen en mag niet leiden tot verdringing van reguliere woningbouw voor onze eigen inwoners.
- We werken dit plan samen uit met woningcorporaties, maatschappelijke organisaties, werkgevers, onderwijs, de regio en andere betrokken partijen. Daarbij zoeken we actief aansluiting bij regionale en landelijke initiatieven en verkennen we de mogelijkheid om als gemeente een voortrekkersrol of pilotfunctie te vervullen.
- De uitwerking moet passen binnen de wet, financieel verantwoord zijn en uitvoerbaar voor de organisatie. De raad wordt in een vroeg stadium betrokken bij de kaders en neemt een besluit op basis van een concreet, juridisch houdbaar, financieel verantwoord en uitvoerbaar voorstel.

8. BESTUUR EN INWONERPARTICIPATIE

Inwoners praten mee

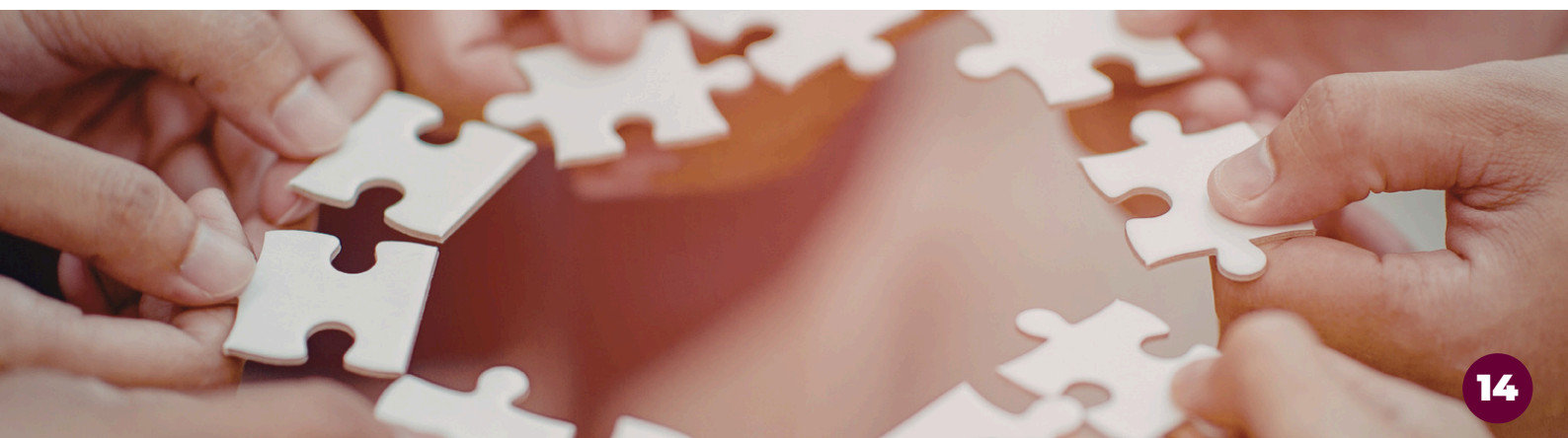
We willen een gemeente zijn die dichtbij staat. Waar inwoners niet alleen meepraten, maar ook daadwerkelijk invloed hebben op plannen en beleid. Dat vraagt om een open en uitnodigende bestuursstijl, met duidelijke verwachtingen. We zijn eerlijk over wat kan en wat niet kan. We betrekken inwoners vroeg, maar durven ook keuzes te maken. Zo bouwen we aan vertrouwen en zorgen we dat plannen ook echt uitgevoerd worden.

- We brengen de raad vroegtijdig in positie bij belangrijke keuzes, zodat kaders vooraf duidelijk zijn en participatie daarbinnen gericht kan plaatsvinden.
- We betrekken inwoners en ondernemers vroegtijdig bij plannen en maken helder wat er met hun inbreng gebeurt. We zijn duidelijk over de ruimte voor invloed.
- We werken met een heldere rolverdeling: wat is aan de raad, wat is aan het college en wat kan de samenleving zelf oppakken.
- We zoeken actief naar zinvolle verbindingen tussen de agenda van de overheid en de drijfveren van initiatiefnemers.
- We zorgen dat participatie breed en inclusief is en zoeken actief naar geluiden die minder snel worden gehoord. We geven jongeren hierin een duidelijke plek.

Bedrijfsvoering en dienstverlening

We willen een overheid zijn die betrouwbaar, duidelijk en slagvaardig is. Inwoners en ondernemers moeten weten waar ze aan toe zijn. Dat betekent: afspraken nakomen, tempo maken en ook eerlijk zijn als iets niet kan. Tegelijk vraagt de druk op middelen en organisatie om scherpe keuzes en een realistische aanpak. We investeren in een organisatie die goed samenwerkt, leert en zich blijft ontwikkelen.

- We communiceren helder en tijdig. We zorgen dat verwachtingen duidelijk zijn en geven snel duidelijkheid als plannen niet haalbaar zijn.
- We versterken de informatievoorziening richting de raad, zodat deze zijn kaderstellende en controlerende rol goed kan vervullen.
- We werken aan een slagvaardige organisatie, waarin college, raad en ambtelijke organisatie goed samenwerken en elkaar versterken.
- We maken bewuste keuzes in wat we wel en niet doen, passend bij de beschikbare middelen. We sturen op uitvoerbaarheid en prioriteit.
- We investeren in een lerende organisatie, waarin ruimte is voor experiment en verbetering, en waarin we de verbinding tussen bestuur en ambtelijke organisatie versterken.

9. FINANCIËN

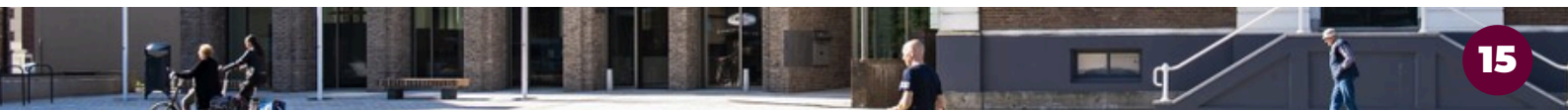
Een solide financiële basis is de voorwaarde voor een betrouwbare gemeente. Alleen met gezonde financiën kan Overbetuwe blijven investeren in leefbare dorpen, sterke voorzieningen en een toekomstbestendige gemeente. Tegelijk staan de gemeentelijke financiën onder druk. Stijgende kosten in het sociaal domein, beheer en onderhoud van de openbare ruimte en onzekerheid over de bijdrage vanuit het Rijk vragen om scherpe keuzes en realistisch beleid.

De ruimte voor nieuwe ambities is beperkt. De afgelopen jaren is de financiële 'lucht' uit de begroting gehaald en is de druk op de organisatie toegenomen. Nieuwe plannen kunnen daarom niet vanzelfsprekend worden toegevoegd, maar vragen om duidelijke keuzes en prioritering.

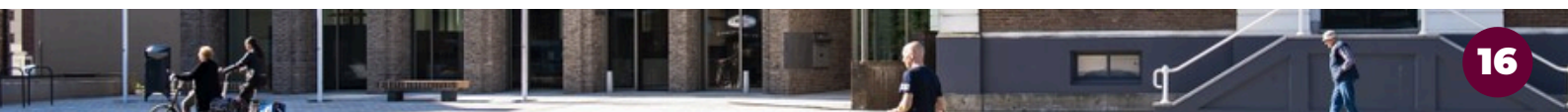
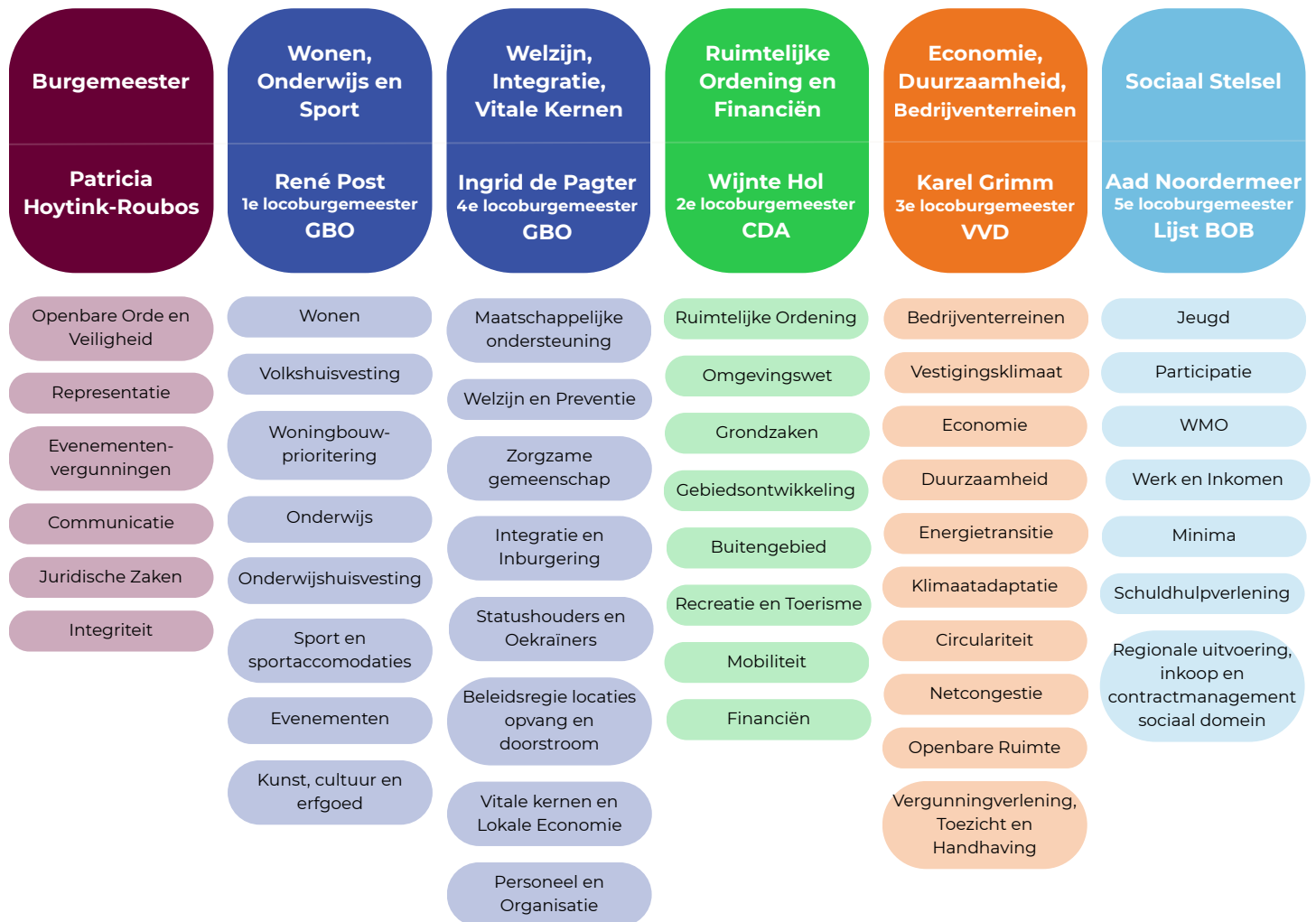
We kiezen voor een financieel beleid dat nuchter en verantwoord is: we blijven investeren waar dat nodig is, maar alleen als het ook uitvoerbaar en betaalbaar is. Ambities en middelen moeten met elkaar in balans zijn. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar de lange termijn. Nieuwe ontwikkelingen, zoals woningbouw of uitbreiding van bedrijvigheid, vragen ook om investeringen in infrastructuur, voorzieningen en beheer.

We hanteren de volgende financiële uitgangspunten:

- Structurele lasten worden gedekt door structurele baten; incidentele lasten door incidentele middelen.
- We ramen realistisch en voorkomen structurele tekorten.
- We streven ernaar om zero based budgeting als uitgangspunt te nemen.
- Nieuwe plannen worden alleen uitgevoerd als ze financieel en uitvoerbaar zijn onderbouwd: zonder plan geen budget en zonder budget geen plan.
- We houden de algemene reserve op een niveau dat past bij de risico's die we lopen.
- We maken scherpe keuzes. Nieuwe ambities zijn alleen mogelijk als er ruimte wordt gevonden binnen de begroting, bijvoorbeeld door herprioritering of het stoppen van bestaand beleid.
- We voorkomen dat bezuinigingen vooral terechtkomen bij de uitvoering. Echte keuzes in beleid hebben de voorkeur boven het verlagen van uitvoeringskracht.
- We zijn terughoudend met het verhogen van lokale lasten. De OZB en andere lasten stijgen in principe alleen met inflatie. Alleen als de begroting structureel niet sluitend te krijgen is, doorlopen we eerst:
  1. Zoeken naar ruimte binnen bestaande budgetten
  2. Herprioriteren en stoppen van oud beleid
  3. Aanpassen van het voorzieningenniveau
  4. Inzetten van reserves (incidenteel)
  5. Pas als laatste optie: verhogen van lasten
- We houden oog voor de grote financiële opgaven, zoals het sociaal domein, waar kosten blijven stijgen en blijvende sturing nodig is om deze beheersbaar te houden.
- We zorgen dat investeringen bijdragen aan duidelijke doelen: sterke dorpen, bereikbare voorzieningen en een gezonde lokale economie.
- Subsidies worden gericht en transparant ingezet, met nadruk op maatschappelijk effect en toetsing op resultaten.
- We versterken de Planning & Control-cyclus, zodat deze beter helpt bij sturen en bijsturen. Financiën zijn geen doel op zich, maar een middel om beleidsdoelen te realiseren.

PORTEFEUILLEVERDELING EN WETHOUDERS

NAMENS DE FRACTIES:

René Post (Gemeentebelangen Overbetuwe)

Ingrid de Pagter (Gemeentebelangen Overbetuwe)

Wijnte Hol (CDA Overbetuwe)

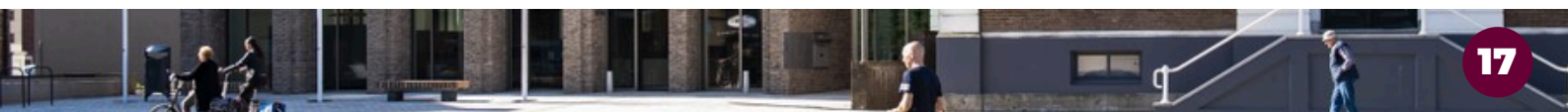
Luca Consoli (CDA Overbetuwe)

Karel Grimm (VVD Overbetuwe)

Ronnie Koster (VVD Overbetuwe)

Aad Noordermeer (Lijst BOB)

Ard op de Weegh (Lijst BOB)

gemeente **Overbetuwe**

